

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/186/2016
Identifikačné číslo spisu: 5712205267
Dátum vydania rozhodnutia: 15.03.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górász
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5712205267.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ L. a 2/ maloletého B., narodeného X. B. XXXX, bývajúcich v M. M., zastúpených JUDr. Dašenou Gombíkovou, advokátkou so sídlom v Martine, Kukučínova 1, proti žalovanému P., bývajúcemu v M. XXXX, teraz vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Banská Bystrica-Kráľová, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorá právna vec bola vedená na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5 C 67/2012, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 31. marca 2016 sp. zn. 9 Co 125/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa 1/ a maloletý žalobca 2/ sa žalobou domáhali, aby žalovanému bola uložená povinnosť zaplatiť im náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch; žalobkyni 1/ v sume 16 597 € a žalobcovi 2/ v sume 33 194 €. Ako rozhodujúce skutočnosti uviedli, že nemajetková ujma, za ktorú náhradu požadujú, im vznikla usmrtením B. manžela žalobkyne 1/ a otca žalobcu 2/ žalovaným dňa X. Q. XXXX.

2. Okresný súd Martin rozsudkom z 30. apríla 2014 č. k. 5 C 67/2012-103 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom v lehote 3 dní náhradu nemajetkovej ujmy, každému vo výške po 10 000 €; vo zvyšnej časti žalobu zamietol. O trovách účastníkov konania rozhodol tak, že žiaden z nich nemá právo na ich náhradu.

3. Krajský súd v Žiline konajúci o odvolaniach obidvoch strán sporu, po zrušení jeho predchádzajúceho rozsudku dovolacím súdom, rozsudkom z 31. marca 2016 sp. zn. 9 Co 125/2016 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu, „avšak len v časti týkajúcej sa samotnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy“, žalobcovia podali 6. júla 2016 dovolanie „v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ Civilného sporového poriadku“. Navrhli napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na

ďalšie konanie. Dôvodí, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje riadne odôvodnenie rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. V jeho odôvodnení sú uvádzané iba všeobecné hľadiská, z ktorých súd vychádza pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, „avšak v konkrétnej sa následne k súdom priznanej výške peňažného zadostučinienia nič neuvádza“. Žalobcovia v ďalších častiach dovolania nesúhlasia s rozsahom priznanej náhrady a tvrdia, že jej výška nespĺňa požiadavku adekvátnosti okolnostiam prípadu.

5. Žalovaný sa dovolaniu žalobcov nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie žalobcov treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné.

7. Aj po zmene právnej úpravy civilného sporového konania (vrátane dovolacieho konania), ktorú priniesol CSP v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou, treba dovolanie naďalej považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

8. Dovolací súd v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu 1 Cdo 238/2013, 3 Cdo 44/2016, 5 Cdo 264/2014, 8 Cdo 13/2016).

9. Pri uplatnení tézy vyplývajúcej z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej rozhodnutia súdov predstavujúce *res iudicata* „majú zostať nedotknuté“, je potrebné na možnosť prelomenia záväznosti a nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí hľadieť ako na krajinú výnimku z tejto zásady. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (k tomu porovnaj napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 357/2016). V súlade s tým aj odborná právnická literatúra konštatuje, že „narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch“ (viď publikáciu Civilný sporový poriadok, Nakladateľství C. H. Beck, Praha, 2016, na str. 1326).

10. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

11. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To

znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. Pritom aj naďalej platí, že pre záver o prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď napríklad rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

14. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. V danom prípade žalobcovia uplatnili dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Robia tak z dôvodu, že podľa ich názoru napadnuté rozhodnutie neobsahuje riadne odôvodnenie rozsahu priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, v jeho odôvodnení sú uvádzané iba všeobecné hľadiská, z ktorých súd vychádza pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy, „avšak v konkrétnosti sa následne k súdom priznanej výške peňažného zadošťačenia nič neuvádza“. Podľa dovolacieho súdu ale žalobcovia uplatňujú tento dôvod prípustnosti dovolania neopodstatnene.

16. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

17. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach dovolacieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999, ale tiež rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho

vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

18. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (viď rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. I ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

19. K tvrdeniu žalobcov, že odvolací súd sa riadne nevyrovnal s ich odvolacími námietkami týkajúcimi sa neprimeranosti súdom prvej inštancie určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy a že v jeho rozhodnutí „v konkrétnosti sa následne k súdom priznanej výške peňažného zadost'učinenia nič neuvádza“, dovolací súd poukazuje na doterajšiu judikatúru najvyššieho súdu - R 111/1998, R 2/2016, ako aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016, v zmysle ktorých nedostatok odôvodnenia rozhodnutia (nepreskúmateľnosť) bol považovaný len za vlastnosť rozhodnutia súdu, ktorý zmätočnosť rozhodnutia nezakladá.

20. Pokiaľ žalobcovia zastúpení advokátom poukazujú na „novšie“ rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 1 ObdoV 10/2012 (kladne riešiacie otázku, či nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia je vadou zakladajúcou prípustnosť dovolania) a tvrdia, že „nateraz žiaden zjednocujúci záväzný názor na riešenie tohto problému publikovaný nebol“, dovolací súd dáva do ich pozornosti, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Toto stanovisko bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2016.

21. Dovolací súd k dovolacej námietke, že napadnuté rozhodnutie neobsahuje riadne odôvodnenie, nad rámec vyššie uvedených dôvodov poznamenáva, že táto námietka naostatok nemá ani oporu v rozhodnutiach súdov nižších stupňov. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlenie úvah, ktorými sa pri rozhodovaní riadil (dôvody určenia výšky náhrady na strane 7 rozsudku súdu prvej inštancie, s ktorými sa stotožnil aj odvolací súd). Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p., účinného v čase vydania rozhodnutí. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov.

22. Pokiaľ žalobcovia nesúhlasia s rozsahom priznanej náhrady a tvrdia, že táto nespĺňa požiadavku adekvátnosti okolnostiam prípadu, ide o ich polemiku s právnym posúdením veci súdom. Dovolací súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď najmä judikát R 54/2012, ako aj rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo/170/2014).

23. V právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je preto opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého

rozhodnutia alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúcim „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

24. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcov nie je procesne neprípustné, dovolací súd preto ich dovolanie odmietol podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP.

25. Dovolací súd o nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP a § 451 ods. 3 CSP.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.